

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 12

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Київ 2003

УДК 159.9:316.6
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М43

Редакційна колегія

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — головний редактор
Гайченко В. А., д-р біол. наук, проф. — заступник головного редактора
Корінний М. М., канд. іст. наук, доц. — відповідальний редактор
Марусєва О. А. — відповідальний секретар

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Титова Н. А., д-р екон. наук, проф., Куценко В. І., д-р екон. наук, проф., Осокіна В. В., канд. екон. наук, проф., Онищенко В. П., д-р екон. наук, проф.

Психологічні науки

Максименко С. Д., д-р психол. наук, проф., акад. АПН, Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Коломінський Н. Л., д-р психол. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Бурлачук Л. Ф., д-р психол. наук, проф., чл.-кор. АПН

Соціологічні науки

Судаков В. І., д-р соціол. наук, проф., Ручка А. О., д-р філос. наук, проф., Шкляр Л. Є., д-р політ. наук, проф., Пилипенко В. Є., д-р соціол. наук, проф., Танченко В. В., д-р філос. наук, проф.

Політичні науки

Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бебик В. М., д-р політ. наук, проф., Горбатенко В. П., д-р політ. наук, проф., Храмов В. О., д-р політ. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Юридичні науки

Мироненко Н. М., д-р юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Скрипнюк О. В., д-р юрид. наук, проф., Калужний Р. А., д-р юрид. наук, проф., Бабкін В. Д., д-р юрид. наук, проф.

Менеджмент

Федулова Л. І., д-р екон. наук, проф., Гаєвський Б. А., д-р філос. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Воротіна Л. І., д-р екон. наук, проф.

Рекомендовано Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 6 від 03.07.03)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М43 Наукові праці МАУП / Редкол.: М. Ф. Головатий (голов. ред.) та ін. — К.: МАУП, 2001. — ISBN 966-608-120-2

Вип. 12: Психологічні проблеми сучасної молоді. — 2003. — 165 с. — Бібліогр. в кінці ст.
ISBN 966-608-388-4

Розглядаються актуальні психологічні проблеми соціалізації та професійного становлення молоді. Висвітлюються психологічні проблеми девіантної поведінки молоді, а також проблеми культури і міжособистісних взаємин в юнацькому віці.

Для керівників, психологів, педагогів, студентів, а також усіх, кого цікавлять питання формування і розвитку молодого покоління.

Збірник "Наукові праці МАУП" зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, у якому висвітлюються результати новітніх наукових досліджень в галузях економіки, менеджменту, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

ББК 65.9(4УКР)29-2я43

ISBN 966-608-120-2
ISBN 966-608-388-4

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2003

ЗМІСТ

Розділ 1

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДІ

О. В. Онуфрієва Самопрезентація творчого потенціалу молоді	5
Д. Л. Соколовська Толерантність і самооцінка студентської молоді	8
С. А. Галушко Актуальные психологические проблемы молодых сотрудников силовых структур	12
О. Ю. Попова Актуальні проблеми соціалізації дівчат	16
О. В. Блінова Тривожність як прояв суперечностей Я-концепції студентської молоді	19
Я. Ю. Колоколова К вопросу об изучении мотивации спортивной деятельности у молодежи	21
Р. В. Тарасюк Психологія формування особистої кар'єри як запорука успішного керівництва	23
О. М. Грінцова Психологічні особливості вибору професії студентів подвійних спеціальностей з практичною психологією	25
С. І. Самаріна Професійно-психологічна підготовка вчителя музики	27
А. В. Краснощек Особенности развития морального сознания личности в юношеском возрасте	29
Т. В. Лалименко Особенности развития самосознания личности в юношеском возрасте	32
Н. В. Херсонець Формування громадянської позиції старшокласників (психологічний аспект)	34
Ю. В. Чуманова, С. В. Яремчук Психологічні особливості дослідження "Я-образу" майбутніх педагогів	37

А. М. Горкавчук Підвищення психологічної привабливості особистості в очах роботодавця	40
И. Жинжа Особенности мотивов социального поведения студентов	43
К. С. Маркин Влияние мотивации на результаты деятельности студентов как проблема современной молодежи и современного образования	46
О. О. Калініна, Л. П. Добровольська Фаховий відбір як початковий етап професійного становлення майбутнього педагога	48
И. Ю. Кучерова, Н. А. Козина Особенности личности студенток-психологов	51
О. В. Жабко Довіра в сучасному суспільстві як один з аспектів соціалізації молоді людини	54
О. И. Балдина Психологические проблемы профессионального становления молодежи	56
М. В. Баров Дослідження сучасних проблем студентської молоді	60
Н. В. Лихошвед Деякі аспекти розвитку особистості в юнацькому віці	62
В. М. Сахно Підготовка майбутнього вчителя-класовода як умова соціалізації особистості	63

Розділ 2

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ

Е. А. Лаврентьева Психологическая помощь подросткам с девиантным поведением	65
Е. С. Цыганкова Проблемы формирования психофизиологических состояний несовершеннолетних женщин в пенитенциарной системе	72

В. І. Крижанівська Особливості профілактики адиктивної поведінки підлітків у роботі психологів-волонтерів	75	Д. М. Співак Вплив засобів масової інформації на особистісний розвиток підлітків	122
П. П. Секов Служби, сынок, как дед служил.....	77	А. В. Тарасов Вплив засобів масової інформації на формування свідомості в юнацькому віці	124
Р. І. Шигабетдінов Молодь у пенітенціарній системі	80	З. Ергашова Восприятие дружбы в ранней юности	126
В. М. Давиденко Основні психологічні фактори, що впливають на виникнення у молоді потягу до алкоголю	82	С. Толмачева Любовь как социально-психологический аспект человеческих взаимоотношений	129
Л. Н. Калинина Преступность несовершеннолетних как вид девиантного поведения	85	Е. М. Олиевская Роль социальных норм в поло-ролевом становлении личности	132
Т. Б. Величко Психологічні проблеми девіантної поведінки молоді	88	І. В. Середенко Психологічний вплив реклами на споживачів	135
Ю. А. Фесенко Особливості проявів неврозів у підлітків	90	О. В. Ливеринова Социально-психологические проблемы современной молодежи: молодежные движения и организации	137
О. А. Красноярская Потеря работы как одна из причин отклонений в поведении	94	О. В. Панасюк Роль сімейного спілкування в соціалізації особистості юнацького віку	141
В. М. Котеленець Асоціальна поведінка в ранній юності: причини, наслідки, профілактика	96	А. В. Рымаренко Направленность личности студентов и особенности социально-психологического климата студенческой группы	143
Г. Ю. Парходько Психологічні проблеми девіантної поведінки	100	О. С. Брайко Особенности восприятия фразеологизмов мужчинами и женщинами 17–18 лет	145
К. В. Чернокур Особенности корреляции аноргазмии и психорисунок	103	О. В. Егошина Роль межличностных отношений в студенческой группе	147
С. В. Шульга Шляхи профілактики тютюнопаління серед учнівської молоді	106	Ю. В. Хархели Особенности психологического противостояния вербальной манипуляции	150
О. Н. Воскобойник Психологические проблемы в девиантном поведении подростков	109	З. Й. Марценюк Динаміка уявлень студентської молоді про майбутню сім'ю	152
Розділ 3 ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ ТА МІЖОСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМИН В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	114	М. Ю. Алексеева Любовь как синтез чувства, творчества и отношений	154
А. І. Павлюк Молодь і сучасна культура: психологічні проблеми	114	В. А. Марчук Щодо проблеми самотності в юнацькому віці	157
М. В. Мазур Міжособистісні стосунки в юнацькому віці: дружба, любов	117	В. С. Калугер Щодо питання рефлексії соціокультурної динаміки студентської молоді	158
О. О. Халік Особливості профілактичної роботи в молодіжному середовищі	119	О. В. Чура К вопросу о дружбе в юношеском возрасте	160
		Л. В. Штачихина Психологические особенности формирования чувства дружбы в возрасте 16–17 лет	163

Р. В. ТАРАСЮК, студентка II курсу
(Волинський інститут ім. В'ячеслава Липинського МАУП)

Психологія формування особистої кар'єри як запорука успішного керівництва

Наукові праці МАУП, 2003, вип. 12, с. 23–24

Підкреслюється вагомість психологічних знань у процесі формування особистої кар'єри, особлива увага приділяється її атрибутам і мотиваціям. Розглядаються позиції, які становлять мотиваційну основу кар'єри як генералізовану форму організаційних досягнень.

На нашу думку, проблеми професійного становлення молоді набули особливої актуальності саме сьогодні, коли висуваються високі вимоги не тільки щодо знань молодого людини, а й до її особистісних характеристик, що впливають на перетворення працівника-початківця у професіонала-фахівця.

Процес професіоналізації підпорядкований єдиній меті, яка співвідноситься з розв'язанням конкретного завдання, що координується кінцевим результатом і наближає її досягнення. З точки зору індивідуально-психологічного аналізу, метою професіоналізації є особиста освіта, тобто професійна майстерність, компетентність, професіоналізм. З позиції соціально-економічного аналізу під метою професіоналізації розуміють управління активністю людини з боку суспільства. При цьому воно постає як носій критеріїв оцінки рівня професіоналізму суб'єкта діяльності. Мета розглядається як нормативно схвалена, тобто розрахована на середні умови формування й подальшого використання професіонала [3].

Психологи-фахівці виділяють шість первинних, найсуттєвіших рис, необхідних для досягнення кар'єри та успіху [5]:

- 1) упевненість у собі;
- 2) комунікабельність;
- 3) здатність до самоутвердження;
- 4) урівноваженість;
- 5) об'єктивність;
- 6) відповідальність.

Атрибутами кар'єри, за твердженням багатьох психологів, є успіх, визнання, самоповага, автори-

тет, матеріальна вигода, міра відповідальності і професійне зростання [1].

Успіх — це реалізована мета. Тому молоді потрібно перш за все вміти ставити перед собою мету, а також досягати її. Покращити своє ставлення до визначення власної мети можна, якщо відповісти на шість запитань [2]:

1. Яка життєва позиція допомагає людині щодо визначення мети?
2. Які принципи визначення мети?
3. Для чого потрібно ставити перед собою мету?
4. Як можна поставити собі мету?
5. Що треба робити далі, якщо не все вдається?
6. Чи здатні Ви допомогти оточуючим у цій благородній справі?

Відомо, що простіше визначити мету, ніж досягти її. Тому, аналізуючи мету своєї кар'єри, необхідно оцінювати два фактори.

По-перше, в організації можливі різні шляхи зміщення вищих управлінських посад, які можуть обмежувати чиїсь можливості. Комуś доведеться змінити організацію, галузь, в якій працює, чи навіть країну, в якій живе.

По-друге, особливо важливі для кар'єри власні задатки, здібності і таланти.

Кар'єризм розвивається тоді, коли умови мотивації досягнень стають самоціллю, зовнішньою ознакою стану (статусу), корисливості, гіпертрофованого честолюбства, розрахунку на матеріальне благополуччя [3].

Відповідно мотиваційну основу кар'єри як генералізовану форму організаційних досягнень становлять такі позиції:

1) гомеостатична — стосується суб'єкта організаційних відносин;

2) антигомеостатична — стосується суб'єкта організаційної діяльності.

Отже, мотивація кар'єри [1]:

а) спрямована в майбутнє;

б) гетерогенна за своєю природою регуляції досягнень;

в) передбачає наявність етапів у цілісній програмі мотивації досягнень і значення інтенсивності досягнень.

У житті кожної молодої людини існують етапи, коли перед нею постає необхідність у з'ясуванні власних життєвих цілей. Звичайно вони збігаються із віковими періодами.

За С. В. Мочерним, існують такі психологічні фактори, що обумовлюють ефективну діяльність [4]:

1) психологічне забезпечення професійної діяльності (розв'язання проблеми професійного становлення: професійна підготовка + підвищення кваліфікації);

2) пошук та активізація резервів управлінського персоналу, що включає:

а) оцінку і підбір менеджерів;

б) оцінку та покращання соціально-психологічного клімату + згуртування персоналу щодо завдань організації і вдосконалення стилю, кар'єри ділових стосунків;

в) психологічне забезпечення довгострокових цілей організації + розробка кадрової політики фірми + утворення ділових механізмів управління фірмою + соціотехнічна система.

На нашу думку, молодь насамперед повинна пам'ятати, що найважливішим моментом у прийнятті рішення стати підприємцем є усвідомлення ступеня ризику і можливої невдачі. Підприємці ризикують кар'єрою та благополуччям не лише фінансовим, а й сімейним. Фінансові невдачі можуть мати серйозні емоційні наслідки, позначитися на здоров'ї.

Багато фахівців вивчали зв'язок між стилем управління і його успішністю [1; 2].

Зокрема, встановлено, що [5]:

1) сутність роботи керівника пов'язана зі стилем його управлінської діяльності;

2) виявом стилю діяльності керівника є основні управлінські вміння;

3) представники різного стилю різняться співвідношенням управлінських умінь.

Характерні особливості стилю управлінської діяльності, що сприяють досягненню успіху [4]:

1) оптимальний розподіл сил і часу при організації діяльності колективу;

2) надання переваги певним способам вирішення проблем;

3) творче мислення керівника як системотворча ознака моделі успішного керівництва;

4) швидкість сходження на посаду керівника, адаптація до незвичних умов, успішне переборювання труднощів.

Щоб керувати ефективно, лідеру необхідно за-служити авторитет у своїх підлеглих. На наш погляд, йому допоможуть такі поради-рекомендації:

1. Будьте самим собою.

2. Не бійтеся сказати: "Я не знаю".

3. Ніколи не давайте людям відчуття, що Ви їх використовуєте.

4. Тримайте дистанцію.

5. Стримуйте свої емоції.

Отже, формуючи особисту кар'єру, молодь повинна перш за все звертати увагу на особливості поведінки, необхідні для досягнення успіху. Крім того, треба ознайомитись з атрибутами кар'єри, характерними особливостями стилю управлінської діяльності. Вміла реалізація здобутих теоретичних знань стане безумовною запорукою ефективного керівництва.

Література

1. Данчева О. В., Швалб Ю. М. Практична психологія в економіці та бізнесі. — К.: Лібра, 1998. — 270 с.
2. Дзвінчук Д. Психологічні основи ефективного управління: Навч. посіб. — К.: Нічлава, 2000. — 280 с.
3. Лозниця В. С. Психологія менеджменту: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 1997. — 248 с.
4. Основи підприємницької діяльності: Посіб. / С. В. Мочерний та ін. — К.: Академія, 2001. — 280 с.
5. Психологія в менеджменті: Навч. посіб. / С. Комінко, Л. Курант, О. Самборська та ін. — Тернопіль, 1999. — 400 с.